

Avoin kirje metsätalouden ja luonnon monimuotoisuuden tulevaisuudesta huolestuneille

Helsinki, 12.7.2021.

Me allekirjoittaneet Euroopan parlamentin jäsenet ilmaisemme avoimessa kirjeessämme huolestumme EU:n vuodetun metsästrategian sisällöstä, metsätalouden ja luonnon monimuotoisuutta tukevien toimien yhteensovittamisesta ja korostamme Suomen hallituksen ja suomalaisten yhtenäisen viestin tärkeyttä edessä oleviin päätöksiin vaikuttamiseksi.

Pidämme tärkeänä, että Euroopan unioni tekee kasvihuonepäästöjen vähentämiseen liittyvät päätöksensä ajallaan, mahdollisimman kustannustehokkaasti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisesti. Olemme vakuuttuneita siitä, että toimiminen nyt on suomalaisille ja omalle elinympäristöllemme, mutta myös koko ihmiskunnalle turvallisempaa, tehokkaampaa ja loppujen lopuksi myös edullisempaa kuin päätösten lykkääminen ja siitä aiheutuvien lisäkustannusten maksaminen.

Tärkeää on, että EU:ssa parhaillaan valmistelussa oleva lainsäädäntökokonaisuus johtaa todellisiin päästöjen vähenemiseen vähintään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Tämä tulee toteuttaa niin, että jäsenmailla on riittävä liikkumavara toteuttaa päästövähennyksiä itselleen tehokkaimmalla ja sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla. Kun Suomen oma tavoite on olla hiilineutraali jo vuonna 2035, on nyt komissiossa valmistelun loppusuoralla oleva paketti kannaltamme varmistamassa sitä, että kaikki jäsenmaat tekevät päästövähennyksissä oman osuutensa. Pidämme tärkeänä, että maakohtaisesti sitoudutaan aitoihin päästövähennyksiin. Suomelle erityistä merkitystä on, että metsävarantojen hiilinielut ovat mukana kansallisissa päästövähennyslaskelmissa, eikä hyvin hoidettujen metsiemme hiilinieluja käytetä edelleen suuresti hiiltä polttavien maiden hiilenpolton jatkamiseen. Samoin pidämme keskeisenä, että jäsenmaiden toimivaltaa metsäpolitiikassa kunnioitetaan.

Toimivalta metsien osalta kuuluu jäsenvaltioille, eivätkä EU:n perussopimukset pidä sisällään viittauksia yhteiseen metsäpolitiikkaan. Nämä perusasiat todettiin selkeästi EU-parlamentin viimevuotisessa metsästrategiamietinnössä ja myös EU-jäsenmaita edustavan neuvoston päätelmissä. Emme pidä hyväksyttävänä, että julkisuuteen vuotaneiden tietojen mukaan EU-komissio suunnittelisi metsäasioiden omimista eurooppalaiseen päätöksentekoon, jolloin komissio säätelisi yhä tiukemmin esimerkiksi metsien hallintoa, suunnittelua ja metsänhoitoa. Jäykät Euroopan laajuiset määräykset ja jopa kiellot metsänhoitokäytännöistä eivät edusta tätä päivää, jolloin luonnon monimuotoisuuden edistämiseen tulee jättää vaihtoehtoisia, eri luontotyyppeihin soveltuvia mahdollisuuksia.

Huomautamme, että kokonaan uuden politiikka-alueen tuominen unionin toimivaltaan sopii huonosti EU:ssa yhteisesti hyväksytyyn läheisyysperiaatteeseen. Lisäksi tällainen unionin toimivaltasuhteen muutos vaatisi perussopimuksien muuttamista, mikä taas edellyttäisi EU-jäsenmaiden yksimielisyyttä.

Komission valmistelussa olevan EU:n metsästrategiasta julkisuuteen vuotaneet tiedot antavat aiheita huoleen. Strategialuonnoksissa ei käsitellä metsien taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä näkökohtia tasapainoisella tavalla. Komission lähestymistapa näyttää poikkeavan huomattavasti toimintalinjasta, jonka EU-parlamentti on tuoreeltaan hyväksynyt. Komission ehdotukset heikentäisivät kestävän metsänhoidon käytäntöjä ja hidastaisivat fossiilisten, luontoa tuhoavien materiaalien korvaamista uusiutuviin puupohjaisiin raaka-aineisiin perustuvilla tuotteilla. Samalla komissio unohtaa metsien monikäyttöisyyden ja uhkaa tehdä suomalaisista metsistä lähinnä yksipuolisen hiilinielun yleiseurooppalaisia tarpeita varten.

Komission metsästrategialinjauksilla olisi toteutuessaan negatiivisia vaikutuksia niin talouteen kuin viime kädessä ilmastoonkin. Komission ehdotukset edistäisivät aktiivisen sijaan passiivista metsätaloutta. Pahimmillaan tämä toimintalinja hyvistä tarkoituksistaan huolimatta tarkoittaisi metsätalouden eurooppalaisen kilpailukyvyn menetyksiä ja tuotannon siirtymistä Euroopan ulkopuolelle heikompien ilmasto- ja ympäristönormien maihin. Metsäteollisuuden toimintaedellytysten heikentyminen Suomessa tarkoittaisi hyvinvointivaltion rahoituspuhjan rapautumista. Myös kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää biotalouteen pohjautuvia investointeja ja innovaatioita nyt enemmän kuin koskaan. Tätä näkökulmaa ei tunnusteta strategiassa. Suomessa puusta valmistettujen tuotteiden ilmastohyöty on yli 16 miljoonaa hiilidioksiditonnia vuosittain, mikä syntyy, kun puusta valmistetut tuotteet korvaavat enemmän fossiilipäästöjä aiheuttavia tuotteita. Tämä on yli kolmasosa kaikista Suomen nykyisistä hiilidioksidipäästöistä.

Mielestämme on erittäin huolestuttavaa, että komissio ohittaa täysin niin Euroopan parlamentin kuin jäsenmaiden neuvostonkin etukäteen muodostamat demokraattiset kannat strategiaan. Komission näkökulman vakavien puutteiden johdosta on ensiarvoisen tärkeää, että niin Euroopan parlamentin jäsenet kuin Suomen hallituskin edistävät tätä kansallisen intressin kysymystä yhteisellä äänellä. Peräänkuulutamme tarvetta tasapainoiseen ja jäsenvaltioiden toimivaltaa kunnioittavaan strategiaan. Suomen metsät ovat tärkeä osa ilmastonmuutoksen vastaista työtä, eivät ongelmien lähde.

Nähdäksemme komission metsälinjaukset nykyisellään keskittyvät metsien kestävän käytön sijaan ainoastaan metsien suojeluun. Tämä on lyhytnäköinen näkökulma. Metsien museointi vähentää hiilen sitomista pitkällä aikavälillä ja tekee metsistä haavoittuvaisempia erilaisille vahingoille. Samalla unohdetaan, että metsiä on aktiivisesti hoidettava, jotta ne pystyvät sopeutumaan ilmastonmuutokseen. Pitääksemme metsät terveisinä, tulee meidän huolehtia niistä aktiivisesti kestävien metsänhoidon periaatteita noudattaen. Suomessa on tehty valtakunnan metsien inventointeja jo sadan vuoden ajan, joiden avulla on pystytty keräämään arvokasta tietoa esimerkiksi metsätalouden kestävydestä. Lisäksi jo 1990-luvulta asti Suomessa on edistetty metsien biodiversiteettiä osana kestävästä metsänhoitoa käyttäen sekä lainsäädännöllisiä että vapaaehtoisia menetelmiä. Tätä toimintalinjaa meidän on syytä kansallisesti edelleen jatkaa ja vahvistaa tunnustaen luonnon monimuotoisuuden vaalimisen vaatimukset.

Valitettavasti komission metsästrategia ei näytä tunnustavan luonnonsuojelun roolia osana kestävästä metsänhoitoa, vaan lisää metsänomistajien hallinnollista sekä taloudellista taakkaa. Se tekee karhunpalveluksen aidolle ilmastotyölle vähentämällä muiden päästösektoreiden painetta minimoida päästöjään ja aidosti vähentää fossiilisten energialähteiden käyttöä. Näin toimittaessa viedään mattoa biotalouden jalkojen alta, vaikka biotalouden kehittäminen on avainasemassa, jos haluamme tosissamme siirtyä hiilineutraaliin kiertotalouteen.

Kestävän metsänhoidon määritelmästä on sovittu kansainvälisesti osana yleiseurooppalaista Forest Europe -prosessia, mikä tulisi tunnustaa strategiassa. Kehotamme komissiota hyväksymään kokonaisvaltaisen kestävyyskäsitteen, joka ottaa huomioon tasapuolisesti koko metsiin perustuvan arvoketjun sekä taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen perspektiivin. Samalla EU:n metsästrategian tulisi varmistaa metsien moniulotteisen roolin jatkuvuus vihreän kasvun ja ympäristötavoitteiden saavuttamisessa.

Komission linja metsästrategiaksi näyttää pyrkivän määrittelemään, mitä tuotteita metsistä saisi jatkossa tuottaa ja mitä ei, sekä kyseenalaistamaan lyhytikäisten puutuotteiden käyttöä. Tällaista sääntelyä ei pidä tehdä EU-tasolla, sillä tällöin unohdetaan EU:n läheisyysperiaate, kuluttajien tarpeet, metsien monikäyttöisyys ja estetään innovointia. Metsistä voidaan tuottaa niin lyhytikäisiä kuin pitkäikäisiäkin tuotteita, jotka molemmat pystyvät yhtä lailla korvaamaan fossiilisia materiaaleja. Pahimmillaan komission ehdotuksessa ajettaisiin keinotekoisesti alas jokapäiväisten tuotteiden kuten paperin ja kierrätettävien pakkausmateriaalien tuotannon.

Katsomme, että luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvät tavoitteet tulee ottaa Suomessakin vakavasti. Myös metsälalla on edelleen tilaa parannuksiin ja luonnon monimuotoisuuden paremmin turvaaviin ratkaisuihin. Eurooppalaisen keskushallinnon sijaan on kuitenkin korostettava jäsenvaltioiden paikallista osaamista ja päätöksentekoa. EU:n metsät ovat nykyisellään erittäin monimuotoisia erilaisten omistusmuotojen, metsätilojen kokojen, rakenteiden, biologisen monimuotoisuuden, sopeutumiskykyjen ja haasteiden myötä. Onkin selvää, että metsiin liittyviä asioita ei voida hoitaa yhdellä muotilla, vaan avaimet onnistuneeseen politiikkaan ovat jäsenvaltioiden tasolla paikalliset olosuhteet, metsänomistajat ja asiantuntemus huomioiden. Emme voi hyväksyä, että metsästrategia ohittaa toissijaisuusperiaatteen, joka on yksi EU-lainsäädännön kulmakivistä.

Komission olisi tunnistettava kokonaisvaltainen tapa hyödyntää puun kaikkia osia eri tuotteita varten. Tämä on aidosti resurssitehokas keino luoda lisäarvoa Green Dealin tavoitteita kunnioittaen ja samalla edistää ilmastomyönteistä biotaloutta. Kiertobiotalouden vahvistaminen elinvoimaisen metsäteollisuuden kautta on välttämätöntä Suomen ja muiden EU-jäsenmaiden siirtyessä kohti vähähiilistä yhteiskuntaa. Siksi haluamme kehottaa komissiota panostamaan kieltojen sijaan enemmän innovaatioihin ja tutkimus- ja kehitystyöhön.

Vuotaneet tiedot ovat huolestuttava osoitus siitä, miten komissiossa suhtaudutaan lainsäätäjien, parlamentin ja neuvoston, virallisiin kantoihin. Parlamentti vahvisti oman kantansa lokakuussa 2020 ja neuvosto antoi omat päätelmänsä saman vuoden marraskuussa. Näiden demokraattisesti luotujen kantojen uhmakasta ohittamista komission valmistelussa ei voida vaieten sivuuttaa.

Me allekirjoittaneet Euroopan parlamentin jäsenet painotamme Suomen aktiivista ja oikea-aikaista vaikuttamista EU:n metsästrategiaan ja muihin metsiin liittyviin politiikkatoimiin hallituksen ja eduskunnan linjaamien kantojen mukaisesti. Näiden kantojen ytimessä on metsäpolitiikan kuuluminen jäsenmaiden toimivaltaan. Metsästrategian ohella uusiutuvan energian direktiivin ja LULUCF-lainsäädännön päivitykset tulevat kokonaisuudessaan vaikuttamaan merkittävästi metsätalouden toimintaedellytyksiin. EU:n metsiin vaikuttavat politiikat kietoutuvat toisiinsa. Pidämme välttämättömänä, että Suomi vaikuttaa tehokkaasti niin uuteen ilmastolainsäädännön kokonaisuuteen kuin uuteen metsästrategiaan turvaten pienen, ulkomaankaupasta riippuvaisen, ympäristövastuunsa tunnistavan edelläkävijämaan kansalliset edut. Tässä onnistumiseksi on tärkeitä, että Suomen pääministeri ja toimivaltaiset ministerit saavat keskeisten muiden toimijoiden täysimääräisen kannatuksen ja tuen. Iso merkitys on sillä, että hallitukselta EU-päätöksentekoon lähtee yhtenäinen viesti, jota tukee mahdollisimman yhtenäinen eduskunnan kannanmuodostus.

Europarlamentaarikkoina olemme valmiita kaikkeen tarvittavaan yhteistyöhön näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Eero Heinäluoma

Elsi Katainen

Henna Virkkunen

Laura Huhtasaari

Mauri Pekkarinen

Miapetra Kumpula-Natri

Nils Torvalds

Petri Sarvamaa

Teuvo Hakkarainen